

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 лепта

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 лепта

УЗАЛУДНИ НАПОРИ

Невоље Двојне Монархије

Унутрашње стање у Аустро-Угарској није срећено; оно је чак толико неприродно, колико је неприродно и њено постојање. Она се држи насиљем; без тога би била немогућа. Изгледа апсурдно, али је ипак тачно. Састављена од многих разних народности, са неједнаким погледима и супротним интересима, она се држи, можда не још дуго, и противу тежња и противу воље сваког народа понаособ и свију заједно.

Ниједан народ у Аустро-Угарској није задовољен; чак су незадовољни и привилегисани елементи. Додуше, незадовољство ових последњих је привидно; оно потиче више из страха да не изгубе свој положај, и због пресије на меродавне факторе, којимислеједнако, да им не тичу пресудан утицај на владавину; али ипак, у приликама и по потреби, дају маха своме незадовољству. Јаче је и искреније незадовољство других; чак су му Чеси и Југословени дали карактер не-помирљивости.

Нови владац Аустро-Угарске, аустријски нар Карло Први, осетио је то незадовољство „својих“ народа можда јаче него ико други. Он га се штавише уплашио. Вероватно је то и изазвало његово свечано обећање ширих народносних слобода. Али је и то обећање, као и сва обећања његових предака, остало празно и на хартији. Ствар се сасвим дружије развијала. Он је стварно одступио од свог обећања пре но што на је дао. Остало је и после обећања, као што је било и пре њега.

Али су народи Двојне Монархије брзо уочили, да се само тактика мења, а стварно да све остаје као што је вековима било. Незадовољство је морало избити; овога пута оно је узело озбиљан обрт. Чеси и Југословени, варани и обманявани вековима, и ставили су захтеве своје целокупности и независности са потпуношћу народног самопредељења. Главна карактеристика њихових захтева своди се на непроменљиву одлуку: с Аустријом не можемо, а противу ње хоћemo и морамо.

С оваквом одлуком Чеси и Југословени пошли су борбу противу

аустријске владе и њене политику. Погрешно се мисли да је то борба противу Сајдлера и његове владе; стварно, се води противу Аустрије и њене политику насиља и обмане.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Лондон, 26. — Г. Балфур је деманотовао у Дњем Дому вест «Хамбургер Наурихтен» по којој је крунски енглески савет, на једној мајној седници јула 1913. године решава да треба објавити рат Немачкој.

Пекинг, 26. — Маршал Тоан-чи-Шанг, председник министарског савета, поднео је оставку на положај председнику републике. Услед унутрашње политичке и стапног непријатељства трупа на југу према њему, он је морао дати оставку. Његов први политички гест био је убрзаше објаве рата Немачкој.

СТРАНА ШТАМПА

Јапан у рату

Њујорк Хералд: »После америчко-јапанског споразума питање оружане интервенције Јапана постало је веома актуелно. Може се предвидети, да ће јапанске трупе, одлично опремљене и врло добро организоване, узети на пролеће учешћа на европским бојиштима.«

Њујорк Таймс: »Париска конференција проучила је детаљно питање јапанске акције. Учине се су концепције, које ће донети акцију Јапана свима средствима у интересу оните ствари.«

Дејли Мел: »Енглеска дипломатија успела је да изврши све несугласице и отклони све смисље, које су се испављале на пут широкој интервенцији Јапана у рату. На конференцији у Паризу донете су важне одлуке, које су ставиле у изглед близку интервенцију јапанских трупа.«

Војна ситуација

Берлинер Тагеблат: »Ризично је подавати се тренутним успехима, а још различније излажити из њих најоптимистичније консенсусе. Догађаји у Русији, као и успехи у Италији, још увек су врло проблематичне природе. Не треба никад сметнути са ума капиталну важност фронта Фландрије по резултате целокупног гата.«

Форверц: »Војни успеси, постигнути у току последњих недеља дали су мања пангерманистичка, који су опет истакли свој пангерманистички програм. Међутим, рат је још увек у пуном току, и ми у посљедњим догађајима не назиримо ни из близа његово решење.«

Тајмс: »Ма како се развијали политички и војни седници у парламенту г. Болити, једно је јасно, да централне сице никакви

не само без учешћа, него и противу воље њихове. У осталом, једино такво решење може бити правилно.«

Париска конференција

Берлинер Тагеблат: »Извесно је, да су за тој конференцији донете одлуке за настављање рата. С друге стране изјаве Лојда Џорџа наговештавају то. Може се додати, да ће рат бити

још дуг и упоран. Савезници нас не могу никад победити, али признаје мо, да се никаква одлука не може постићи на бојном пољу. Војске, које се боре данас снабдевене су најсавршенијим материјалем модернога рата, те нико не може извојевати велику битку, која се очекује ради закључчона мира. Извесно је, да ће дипломатија играти најважнију улогу.«

ОДЛУКЕ САВЕЗНИКА

Извјаве једнога дипломата

Париз, 26. новембра

Један дипломат је учествовао на Париском Конференцији изјавио је кореспондентима листова, да су делегати пре свега утврдили нов заједнички систем војне акције. Енглеска и Америка усвојиле су, да оне појачају отпор Јужне Русије. Конференција се такође занимала поседицама публиковања тајних уговора између Русије и Савезника.

Дипломата је изјавио да је италијанском фронту посвећена нарочита пажња. Клемансо и Пишон испољили су своје искрено осећаје према Италији. Енглески и амерички делегати изјавили су, да ће се Италија помоћи енглеским и америчким сувоземним и поморским снагама.

ИТАЛИЈА И РАТ

Непријатељски маневри

Рим, 26. нов.

Сва италијан. штампа коментарише одлуке Савезника у Паризу и упоређује их са французским изјавама канцелара и Кимлана с једне, и аустријског цара и Чернина с друге стране. Језуитским позивима за мир од стране централних држава Споразум иставља на супрот чврсту одлучност, да настави борбу до победе. Исто тако Вилсонова порука конгресу, односно објаве рата Аустро-Угарској, сматра се као доказ воље свих Савезника, да воде јединствен рат на јединственом фронту.

Чести позиви за мир од централних држава не колебају италијанској мишљењу, које зна да би сада мир значио триумф непријатеља и нанео би искакнадим штете италијанском народу, као и свим маслободним народима. Услед догађаја у Русији италијански народ није изгубио вољу, да настави борбу по сваку цену. Унутрашње прилике у Италији одличне су. Италија је чврста и одлучна: Као што јени су могле сурвати војничке авантуре, тако је не могу поколебати ни маневри Берлина и Беча.

Лондон, 26. новембра

Примећено је на фронту Камбреа пет нових немачких дивизија са руског фронта. Немачки генералштаб припремао је нове нападе за петак, али нису могли бити извршени због огромних непријатељских губитака. »Мор-

лист излази сваки дан
по подне

ПРЕТИПЛАТА ИЗНОСИ:
Месечно 3 драхме, тромесечно 9 драх-
ме, годишње 36 драхме.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

Стан уредништва:
улица Краља Петра бр. 70.

хлада војника. У току противнапада запленили смо 100 топова. Између Мевра и шуме Бурона, Енглези су изброжали 10.000 мртвих војника. Немци су успели, са овако огромним жртвама да заузму један ма-де положај који су Енглези освојили 16. новембра.

ГОВОР ЛОЈДА ЏОРЏА

Искрене речи британског премијера

Учињено је више покушаја, као што то врло добро знају моје колеге, које су овде, да се оствари стратегијско јединство. Сваке године држали смо конференције у циљу стварања концептисане акције за борбу идуће године. Велики генерали долазили су у Париз из својих земаља, са брижљиво спремљеним плановима, са поизванијем својих фронтова. И у одсуству правог међусавезничког савета, образованог од луди одговорних не смо за оно што се дешава на једном војном пољу већ и за све остале фронтове, увек је на овим скуповима било извесне плашљивости и посебности, па чак и кад је већајало наложити просто једно мишљење, а нарочито кад је већајало доћи у помоћ суседу на другом сектору, за који дотични генерал није био одговоран.

Али, требало је да буде бар изгледа целокупног стратегијског плана: то, зашто су они седали сви за исти сто, узимали писаљку у руке, изводили један за другим своје планове и показивали их по том цивилној конференцији, која је одмах њиховој следовала, као велики део стратегије. И сутрадан објављиван је свечано свету, да је јединство потпуно и змеју Савезника. То јединство, бар у колико се тиче генералу, није био одговоран. Али, требало је да буде бар изгледа целокупног стратегијског плана: то, зашто су они седали сви за исти сто, узимали писаљку у руке, изводили један за другим своје планове и показивали их по том цивилној конференцији, која је одмах њиховој следовала, као велики део стратегије. И сутрадан објављиван је свечано свету, да је јединство потпуно и змеју Савезника. То јединство, бар у колико се тиче генералу, није био одговоран.

Поверење земље за Владу је велика снага. Потребно је да ви спасите част и будућност земље. Поверење је велика снага. Потребно је да ви спасите част и будућност земље. Овај је говор бурно акламован. Г. Болити, шеф неутралистичке странке, није говорио у парламенту од објаве рата. Највећи погрешка је да је изјавио да је уједињење најслабији. Да ли смо то учинили? Погледајте факта.

Непријатељ је био одесчен савезничким флотама од свих богатих земаља с оне стране мора, из којих је он раније извлачио огромне количине намирница и најпотребнијих артиљерија. Са источне стране био је блокиран Русијом; са западне војскама Француске, Велике Британије и Италије. Али југ, тако највећи југ са својом отвореном капијом ка истоку био је остављен стражи једне мале земље, са бројем становника два пут мањим него што има Белгија, са армијама исцрпним борбама у три узастопна рата.

А иза те земље, два вероловна краља чекала су тренутак, да је униште мучким нападом с лађа, кад је она имала да се брани против војнијег непријатеља.

Какви су били резултати те невероватне погрешке? Шта би могао предвидети

